

Nefndasvið Alþingis
Viðskiptanefnd
b/t Selmu Hafliðadóttur
nefndarritara
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 4. júní 2009.

Efni: Frumvarp til laga um breytingu á lögum um hlutafélög og lögum um einkahlutafélög – eignarhald, kynjahlutföll og starfandi stjórnarformenn (14. mál).

Viðskiptaráð þakkar nefndinni fyrir það tækifæri að fá að veita umsögn um ofangreint frumvarp sem felur í sér nokkrar breytingar á lögum um hlutafélag og einkahlutafélög.

Viðskiptaráð fagnar tilgangi þessa frumvarps sem er einkum að auka gagnsæi innan viðskiptalífsins og að draga úr/koma í veg fyrir samþjöppun eignarhalds til að auka skilvirkni og efla traust í garð viðskiptalífsins. Þrátt fyrir það gerir ráðið nokkrar athugasemdir við frumvarpið.

Hlutaskrá (1. gr.)

Það er að mati Viðskiptaráðs nauðsynlegt að hnykkja frekar á skyldu stjórnar til að halda og uppfæra hlutaskrá félagsins með reglubundnum hætti. Ráðið telur hins vegar enn meiri þörf á því að hvetja stjórnir einkahlutafélaga til að halda og uppfæra reglulega slíka skrá. Á þetta þó eðli málsins samkvæmt ekki við um einkahlutafélag eins aðila. Hefði því að álit ráðsins verið rétt að fella inn í einkahlutafélagalög sambærilegt ákvæði og finna má í 1. gr. frumvarps þessa.

Viðskiptaráð leggur til að sambærilegt ákvæði og 1. gr. frumvarpsins verði fellt inn í lög um einkahlutafélög.

Kynjahlutföll (2., 3., 8. og 9. gr.)

Viðskiptaráð Íslands tekur heilshugar undir markmið ákvæðanna, sem er að koma á og viðhalda jafnrétti og jöfnum tækifærum kynjanna. Það er skýrt að kraftar kvenna eru vannýttir á mörgum sviðum samfélagsins. Jöfn tækifæri skapa grundvöll og hvata til árangurs einstaklinga óháð kyni, til hagsbóta fyrir samfélagið í heild.

Af þessum ástæðum hafa Viðskiptaráð, FKA-Félag kvenna í atvinnurekstri og Samtök atvinnulífsins gert með sér samstarfssamning um leiðir að því markmiði að efla hlut kvenna í stjórnnum íslensks atvinnulífs, á þann veg að hlutfall hvors kyns verði ekki undir 40% í lok árs 2013. Það er álit Viðskiptaráðs að með þessum hætti taki viðskiptalífið sjálft ábyrgð og forystu í þessu brýna hagsmunamáli og að það sé heillavænlegri leið en iöggjöf.

Að auki telur Viðskiptaráð ákvæði þessi að mestu óþörf í ljósi yfirgripsmikilla skyldna fyrirtækja skv. nýjum jafnréttislögum og sömuleiðis umfangsmiklum heimildum Jafnréttisstofu til beitingu dagsekta skv. þeim lögum. Það er að a.m.k. óljóst hvaða viðbót þessi ákvæði fela í sér í reynd.

Viðskiptaráð leggur til að ofangreind ákvæði frumvarpsins verði felld brott.

Starfandi stjórnarformaður (4. gr.)

Viðskiptaráð tekur undir það sjónarmið greinargerðar frumvarpsins að mikilvægt sé að hlutverki stjórnar sem eftirlitsaðila með stjórnendum félags sé ekki stefnt í hættu. Að auki er mikilvægt að draga eftir fremsta megni úr líkum á hagsmunaárekstrum.

Að mati ráðsins er þó gengið heldur lengra en æskilegt er í ákvæði 4. gr. frumvarpsins, sem að auki er afar óskýrt og þar með er erfitt að átta sig á þeim mörkum sem því er ætlað að leggja. Í mörgum félögum, þá einkum stærri og sérstaklega þeim sem eru í byrjunarfasa, er mikilvægt að stjórnir sinni virku eftirlitshlutverki. Hluti af því getur falist í aukinni eftirfylgni stjórnarformanns með daglegum rekstri og að einhverju leyti þátttaka hans í ákvarðanatöku, sem á þó almennt að heyra til undantekninga nema í stærri málefnum. Það má því ekki girða að öllu leyti fyrir slíka eftirfylgni eða gera hana um of tortryggilega því fyrir henni eru iðulega góðar og gildar ástæður.

Heppilegra hefði verið að takmarka gildissvið þessa ákvæðis við félög sem skráð eru á skipulegan verðbréfamarkað líkt og gert er í danski löggjöf, því í slíkum félögum er eignarhald almennt mjög dreift og þar með mun ríkari ástæða til að koma í veg fyrir mögulega hagsmunaráreksstra. Viðskiptaráð hefur ávallt hvatt til þess að séríslenskar leiðir séu ekki farnar í íslenski löggjöf og á sú áhersla ráðsins við í þessu tilfalli.

Viðskiptaráð leggur til að gildissvið 4. gr. frumvarpsins verði afmarkað við félög sem skráð eru á skipulegan verðbréfamarkað.

Samantekt félagsstjórnar – samstæðutengsl hluthafa (5. gr.)

Eins og áður segir þá tekur Viðskiptaráð undir sjónarmið frumvarpsins þess efnis að auka þurfi gagnsæi hvað varðar eignarhald og atkvæðisrétt. Í 5. gr. frumvarpsins er þó gengið heldur lengra en ráðið telur nauðsynlegt og í reynd æskilegt. Í því ákvæði segir að félagsstjórn skuli gera „stutta samantekt og leggja fyrir aðalfund um hlutfjáreign einstakra hluthafa og rétt þeirra til að greiða atkvæði, svo og um þær breytingar sem hafa orðið á árinu“. Sambærilegar upplýsingar skulu svo „leggja fyrir um þau samstæðutengsl sem hlutfélagið er í“. Í almennum athugasemdum frumvarpsins segir þessu tengdu að frumvarpið miði að því að „auka rétt hluthafana til þess að fá upplýsingar frá stjórn um eignarhald, atkvæðisrétt og samstæðutengsl annarra hluthafa“. Að auki er með þessu verið að auðvelda stjórnvöldum aðgang að þessum upplýsingum, skv. greinargerð frumvarpsins.

Við þetta fyrirkomulag gerir Viðskiptaráð einkum þrjár athugasemdir. Í fyrsta lagi eru líkur til þess að framkvæmdin verði afar erfið, þ.e. að stjórn viðkomandi félags geti nálgast og haldið utan um öll möguleg samstæðutengsl annarra hluthafa. Í öðru lagi er ákvæðið of víðtækt í þeim skilningi að ekki eru gerðir neinir fyrirvarar um að þessar upplýsingar þurfi að hafa þýðingu fyrir umrætt félag og hluthafa þess. Án slíks fyrirvara er hætt við að gengið verði um of á rétt hluthafa til að halda tengslum sínum við önnur félög, sem skipta umrætt félag engu, fyrir sig. Í þriðja lagi þá vekur þessi skylda upp spurningar um skyldu stjórnar til að gæta hlutleysis og tryggja jafnræði hluthafa, en ákvæðið kveður einungis á um hlutfjáreign einstakra hluthafa, ekki þeirri allra.

Ef um miskilning er að ræða hjá undirrituðum er beðist velvirðingar á því, en þá er a.m.k. ljóst að skýra þarf ákvæði þetta mun betur en gert er orðalagi þess og athugasemdum greinargerðar frumvarpsins.

Viðskiptaráð leggur til að 5. gr. frumvarpsins verði breytt þannig að stjórn félagsins skuli, í samantekt þessari, upplýsa um samstæðutengsl hluthafa ef stjórnin telur þau hafa þýðingu fyrir félagið og hluthafa þess.

Viðskiptaráð leggur til að frumvarpið nái fram að ganga, að því gefnu að tekið verður tillit til ofangreindra tillagna.

Virðingarfyllst,

Haraldur I. Birgisson

Haraldur I. Birgisson
Lögfræðingur Viðskiptaráðs